

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Emil Jönsson*  
 Härad: *Luggude* Adress: *Hornborg*  
 Socken: *Väsby* Berättat av: *Densamma*  
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1861* i *Väsby*

*Ljälvsbiografi (forts. fr. No. 7547)*

*Uppställning av sloubovar. s. 3-14.*

*" " mäss. s. 16-18.*

*flyttning fr. Skåne till Småland*

*m. m.*

*Forts. M. 7730.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7676:1.

Landskap:

Skåne

Härad:

Luggude

Socken:

Wäsby

Uppteckningsår:

1941

Upptecknat av:

Emil Jönsson

Adress:

Hornsborg

Berättat av:

S.J.

Född år

1861

i Wäsby

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Continuation.

biografi.

Då vore kullaborna rent garna att ställa till "slädpartier". Flera socknars "Caravaner" kunde råka i sällskap efter varandra, så att man kunde räkna över hundra-talet skjutsar. Skramlandet av deras "dombjällror" och "ringlor" hördes långt innan de hörande nådde till synes. snart sagt, dagligen fick man se en skara flaggpygda slädar, med musik, och ibland utklädda, fara fram genom byn. Såsom varande jordbrukare kunde jag ej få rekordhörd mer än ett par år, för råg efter halvträda, 1886 och 1890 med 14 tunnor efter 4 skäppers utsäde på  $1\frac{1}{4}$  tunnland. Av arter på halvträdan, först gödslas på stubb, så såddes havre och grå ärtor och så plöjdes på säd och gödsel ned på en gång. När så det får växt opp till en halv alns höjd, så sättes

Skriv endast på denna sida!

korra i bete. Men emot slutet blir stråm grovare, och kreaturen bita inte nära backen, då hugges onan av fodret och lägger det till kreaturen på samma betesvall. Men när jag kom till nära slut på ärthafren, vid ett hörn på omkring 6 kappland, var ärtorna så överhandtagande att jag aldrig sett så frukthärande, varför jag beslöt att hålla dem onogna. Der blev 2 tunnor. Detta var år 1885, men fick jag aldrig sådan skörd mer, av den slags säd. De morrötter hade jag rekordskörd en enda gång 1889. Då var det den gröntoppiga jättemorroten 20 a 2 1/2 tum långa och 3 a 4 tum tjocka, men så tätt bredvid varandra, att de rörde varandra i raden. Jag lade en cousin Ludvig Rasmussen, så han och jag skulle själva ta opp dem, oaktadt brädska på vagnmakarverkstaden, ty jag hade sådana 10 av dem, för de voro så stora. Jag hade morrötter endast på 1/4 tunnland. Vi gick der och drog opp och lavade morrötterna i bäckar som jag sestrarna dagen efter körde hem.

Men den dagen om kvällen frågade min cusin var-  
för det pep så i bröstet på mig, du har ju astma" sade  
han, jag hade aldrig förut haft pipande i bröstet, och  
när det fortfor gick jag genast till doktorn, Ringberg.  
Tror jag han hette, i Höganas och rådfrågade mig.  
Ja han undersökte och förskjöd mig att arbeta, och i  
all synnerhet inte på vagnmakari-verkstaten. Men  
jag svarade att jag var tvungen, och jag fick någon  
slags medicin, som betydde ingenting. Men jag sök-  
te att med tiden endast bli bonde. Av potatis  
lever ofta efter en tunnare utsäde 15 tunnor i skörd  
oavsett att aldrig gödslades med naturlig gödsel,  
utan sattes alltid potatis i föregående års rågstubb.  
Under många år hade ollonborrarna (*Melolonta*  
*Vulgaris*) uppträdt i större och större antal. Slutligen  
trängades stora fjält av deras larver om somrarna,  
men ingenting hjälpte av alla dittills gjorda för-  
sök att utrota dem. Då beslöt kommunalstämman

i Wäsby församling, år 1891, att kommunen skulle uppköpa plockade allonborrar efter vigt, samt fingo desslikes löfte om statsbidrag till lika så stor summa som församlingen själv lade ut, d. v. s. hälften av hela kostnaden. Nu sattes i gång ett utrotningskrig, var till ingen varken då eller nu levande människas sett maken till. Snart sagt alla människor, både små och stora, plockade allonborrar och skaffade dem till ledarnöterna i kommunalstyrelsen, som var i sin rötte eller vissa byar, var utsedd att taga emot, samt väga, betala och ockadliggöra dem. Det första året togo de emot allonborrarne levande och för att ockadliggöra dem, måste mottagarne föranställa om deras dödande och nedgrävande i stora gropar i jorden. I Wäsby, Flöninge, Måarp och Jöresarp byar, var hemmansägaren Pål Jönsson i Flöninge utsedd att emottaga alla derinno plockade allonborrarne. Men Pål Jönsson hade förlorat den högra handen och måste därför

skriva och föra räkning med vänster hand. Två gånger i veckan slogs portarna opp till den kringbyggda gården och in strömmade skjutsar från alla håll, några körde med hjullör och andra burs i påsar eller bleckspannar den dyrbara varan. Pål Jönsson som var av med den högra handen hade all möda att väga och skriva opp och betala. Som ollonborrarne, i förhållande till sin storlek äro mycket starka, så var ju täta bleckspannar eller tunnor allra bäst att transportera dem i, men en stor del folk, som hade plockat och hatat med sig många ollonborrar i säckar, och då arbetade ollonborrarne sig igenom på onäma ställen, men då fick kusken passa på att sätta halmviskor i hålen, annars kröps snart ut några kilo, innan han fick vägt dem. Passades ej sådana söndriga säckar för jämnare, så varade det ej synnerligen onäma minuter förr än dessa halmviskor petades ut igen av de frihetsälskande insekterna. Teland kunde hända att man finge vänta en stund när många säljare kommo på en gång, och då var det lustigt att se, hur kuskarne hade brått med att

stoppa halmsuddar i hålen på gamla gödselsäckar, och andra mindre starka säckar. Så flög många ollonborrar ut och andra der, till könnagivande att nya möjligheter uppträdde för rymlingarne. Pål Jönsson hade en sädebeinge, som troligen rymde omkring fem tunnor, uppkatt på fjädervagnen, att förespännas och köras till mejeriet när beingen blev full av ollonborrar, för att släppa skålhet ånga från ångmaskinen igenom insektsmassan, och på så sätt döda dem. När gånglocket på beingen öppnades, för tömmande av någon säck, spann eller tunna, så passade genast en svärm ollonborrar på att flyga sin kos. Över taken kunde man se, när man närmade sig gården, hur ollonborrar, utslupna ur säckar, spannar, tunnor och beinge, flögo som en bilsvärm. Hela gården luktade fisk, på mottagningsdagarne. Någre plockare voro snus-förnuftiga, och gjorde sina ollonborrar en tid, ty till att börja med betaltes ej så högt pris, som senare, när det ansågs,

att ju längre det led, bleve allt mer ondt om dem, och  
då skulle det högre priset locka folk att ändå plocka.  
Men "oldenburgarne" begagnade tiden flitigt, till att  
riva hål på säckarne eller krypa emellan locket på  
tunnarna, så vinsten blev i många fall ganska  
minimal. Men så det andra året blev bestämt,  
att ollonborrarna skulle avlämnas dödade, så att  
kommunal-ledamöterna släppe att köra fram och  
äter emellan mejerierna eller annan ångmaskin,  
för att få dödat insekterna. Det var ett säkert medel  
att hålla kokhett vatten över dem i något vattentätt  
kär, tunna eller bleck-kär. Men så fick man pas-  
sa på, att hålla det kokheta vattnet över allt, så inte  
det bleve mistar, ty då undgingo en del förstörelsen.  
derföre inträffade ofta, att sedan ollonborrarna voro  
vägda och tömda ur säckarne, att några ollonborr-  
ar likväl kröpo omkring och voro således ej döda. Då  
fick leverantören den äran att skrapa eller plocka



dem i hop igen i säckarne, hem med och döda dem igen ordentligt innan de kunde tagas emot. Några plockare av mindre partier, funderade på att komma med säckar och påsar, så genomvåta och dränkta med vatten, att stort avdrag måste göras för vatten, som de icke förmodat hade. Priset pr kilo var nog lika, bägge åren, med 5 a 6 öre i början, men eftersom det blev mer och mer ondt om, sattes priset upp till 8 a 10 öre, eller möjligen högre. Tjänarne på flera gårdar fick summa av flere hundra kronor att dela vid slutjagten. Trätor uppskötts ibland om jagtmarken emellan befolkningen på de olika gårdarne. En del folk som inte hade någon jagtmark, (med jagtmark menas nära nog alla slags lövträd och buskar kring trägårdar och i skogen) allomberrarne behagade mest ekarna men för övrigt alla lövträd. De kommo fram just när rågen begynte skjuta ut i holken på strået. Dessa utan jagtmark plockade i skog och mark, under det tjänarne eller ägarne

ej hade tid att plocka och då uppstod tvistigheter  
ty egentligen skulle det ju vara gör var och en fritt  
liksom vid vild-bärs plockningen. Men när gängen-  
heten var också många gånger gränsande till oförskäm-  
het. Pittida om anorgnarne, när det var svårt, vore ollon-  
borrarne krumpna och släppte lätt, så att de kunde ri-  
stas ner från träden, men längre fram på dagen höb-  
to de hårdare fast, eller också flögo de genast bort innan  
man hunnit uppsamla dem. Heland kunde ett träd  
vara så fullsatt att de helt och hållet täckte jorden ner  
under, sedan de skakats ner. Redan 1868 såg jag en ek  
på våra ägor, som var så fullsatt med ollonborrar, att  
då drängen gick med sina träskor, för att krossa  
dem, som min far riste ner, att ollonborrs-massan  
krossades, föll blode och hängde som lera vid träskorna.  
Således hade ju dessa insekter i många år förut varit  
en landsplåga, innan utrotningsskriget igångsattes.  
Även det tredje året köptes ollonborrar, men oaktadt

högre pris utlovades så lönade det sig inte, ty de voro då så "tumsädda" att det blev intet av. Men minnet av "allonborrskriget" kvarstår. Hur dessa odjur slog mot fönster-rutorna sen vi lagt oss och man kunde ha fått på sig någon som ett "tu tr" kröp emellan skjortan och nakna ryggen med sina vasse klor, eller i håret sen man lagt sig. Fastade man så en sådan skrymsa inifrån sig, så om ett par minuter flögs de mot fönstren. Lummmande och föllo för att fortsätta hela natten till mörkret blev fördjupat. Jag tror inte att de kunde se i djupt mörker ty de flögo aldrig midt i natten. Om kvällarne i maj månad, kommo allonborrarne uppvur jorden och svärmade tillsammans med dem som redan voro uppkomna, i sådan myckenhet, att de smattrade som hagelskur, emot träd, hus och andra föremål, som de ej humns undvika för i rätt tid. På land hände att de fastnade på kläderna och följde med in i husen, der de redan flögo och

dunkade emot fönsterrutorna som vi lagt oss. Wäsby församlings bekostrnad för inköpta ollonborrar, belöp-  
te sig till tio tusen kronor. Således skulle församlingen  
ha fem tusen kronor av staten (eller hushållnings-sällsk-  
apet, jag minns ej vilket). Men fick församlingen vänta på  
bidraget i tre år, så det ännu tigen bekom. Eke allestä-  
des förkom ollonborrarna, utan endast i vissa försam-  
lingar. Men sedan ovan-nämnda utrottningskrig, har  
inte heller dessa skade-insekter kunnat föröka sig så  
mycket att man behöft vidtaga sådana radikala  
medel emot dem. Ollonborrer-flokeningen blev ett  
stående samtalsämne, och hade telefon och radio fun-  
nits, så hade det blivit livligt omdebatterat, troligen ännu  
i tidningarna, liksom ett annat krig, och många äro de  
historier, som av många (nu ett fåtal 1941) av de äldre  
kunna komma ihåg från den tiden. Ett par  
gå anföras: Det var en målare som hette Ek-  
holm i Wäsby. Denne som ej hade mer än sin lille

Trägård att plocka ollonborrar i, fick lov att plocka en dag i kapt. N. P. Anderssons skog i Väsby. De store skarne voro ej just några lätta träd, att försätta i sådan skakning, att ollonborrarna släppte taget. Men målaren, som var en ganska stark karl, lade av kläderna så när som byxor och skjortan, klev i ett träd efter annat, ut på grenarne, slit, rusade och svettades, och drack den dagen 10 liter tjärn-  
mjölk, men ristade mer på marken en sådan massa ollonborrar, att hans fru och en gesäll, hade fullt upp med att plocka opp dem och samla dem i säckar, och befanns partiet ollonborrar inbringa för den dagen över tio kronor. Hur högt priset då var på kilo drins jag inte, men om man antar 8 öre så voro det 125 kilo, nära nog så tungt som en tunna råg. Det berättas om en energisk käring kallad "Trägårs-käringen", hur hon icke alenast hade lakan att uppsamla ollonborrarna på, utan även en

säng-dyna och sängkläder med sig, för att ligga över till det ljusnade, så mycket att hon kunde plocka, men hon hade ej själv "jagtmärke". Så hade vi en rik ungekarl som kallades Jöns Svens Anders. Denne hade ett litet grannstom allonborrar i en sillakutting, och som han bodde ett par kilometer ifrån Täljöns gård så skulle han ju spänna häst för fjädervagnen och köra dit, men så kom der ju ett par gattiga "husare"-hustur, att anropa Anders när han kom körande, att han måtte medtaga deras små påsar allonborrar och avlemma på samma gång. Jo, Anders var ej motvillig och i väg bar det. Tiomman fram, fick han vägt och hällde ut borrarne på en stor bunke av dylika på gödselhögen (de skulle vara döda, men Täljöns son fick syn på några som kröps, och genast blev Anders befalld att plocka upp allonborrharn igen. Omkringständer åtlöje retade Anders, men röd i ansigtet plockade han och måste samla upp partiet igen i sin fjärding.

Men så var det de skickebod han hade åtagit sig.  
Det syntes ej på ovannytan i påsarne, men när de  
hålldes ut så befunns att de ej heller vore skällade till-  
räckligt, utan kunde krypa. Samma historia igen,  
och under vårt grin och hans svordomar fick Anders  
ändtligen skrapat opp dem igen och i "fly fläng" bar det  
av hem och kom han snart igen, men husarnes ollon-  
börspåsar lät han vara hemma hos dem.  
Som förut nämnts, hade jag både lust och behov för  
att passera aktioner och som jag tillika alltid varit  
en bokmal, så hade jag med tiden samlat flera gam-  
la curiositeter bland böcker. En vinter fungerade jag  
som lärare "ömsom" och lärjunge "ömsom". Jag skulle  
lära en sjökapten att räkna och föra böcker, ty en  
man kunde få föra ett fartyg i den tiden, med gan-  
ska små teoretiska kunskaper, om bara han hade  
praktiska erfarenheter och kunde göra några an-  
teckningar i skepps-journalen, aldrig så litet. Jag

Jag skulle gå till honom två kvällar i en vecka, sen skulle han komma till mig två kvällar i nästa vecka. Jag skulle hjälpa kaptenen att räkna och han skulle lära mig att spåla tagvirke på alla en sjömans behövliga och brukade sätt. För den skull köpte jag hem nytt tagvirke, att ha som försöksobjekt. Pionsten var nyttig och ännu sitter den kvar hos mig och har varit mig till stort gagn. Senare tog han styrmans- och Skeppar-examen och undervisade mig hur man skulle bestämma geografiska läget, men som dertill fordras sextant eller oktant, och har ju heller aldrig varit i behov om att dra någon nytta av den sorts orienteringen för min del. Som sagt, jag var ju en "bokmal", och alla böcker som fanns i Wäckerö och bibliotek, hade jag redan, med begynnelse i skoltiden, genomläst, och dessutom uppläsnat av en mängd olika slag. När så min syster 1884 dog och det skulle rymmas upp i lokalerna, så togs en stor mängd av mina böcker och bars



opp på loftet över boningshuset, innan begravningen. Men  
meningen var att de inte skulle kvarligga der länge.  
Som nu alla bönder och jag med, brukade ha vinden eller  
loftet över boningshuset till spannemålsmagasin, så  
samlades alltid en massa av råttor, antingen stora  
eller små. Der de store vor, vågade icke de små kom-  
ma. Ingen människa torde lidit så mycket förärgelse  
och förlust, i förhållande till ägendomens storlek, som jag,  
genom råttor. Nå ja böckerna kunde jag ju aldrig tro  
skulle vara i någon fara för råttor, när de hade mat  
tillräckligt, av spannemålen av alla slag opp på  
loftet. När jag efter någon tid skulle se om mina  
böcker så hade möss byggt bo i dem och begagnade  
papperet till sin boinredning. Synnerligast illa  
hade de gått åt en tjock gammal bok med läderband,  
der de hade gjort ett bo precis midt i boken, med  
en boll så stor som en knuten hand, urholkad i ge-  
nom nästan alla bladen. Boken hette: Johan Barclaii Argeniss.

och var en av de äldsta tryckte romaner, indelad i fem böcker och tryckt i en stor gammaldags stil, och med träsnitt eller kopparstick, säkerligen från 17hundra-talet. Jag har aldrig, sedermera kunnat skaffa en dylik. Villare förstörde mössan flera uppstoppade fåglar deribland ett par sällsynta hökar. De små mössan blevo så talrika att när jag arbetarne sutto vid matbordet, som stod upp till väggen vid ett fönster, så sutto ett par möss vid bordskanten och betraktade oss. Jag beslöt då att göra  $\frac{1}{2}$  dussin onusafällor genast. Som jag i lag, dermed kom handelsidkaren Carolina, näste målo, och nödgade mig att med det samma även göra en sådan åt henne. Således gjorde jag sju stycken dubbel-fällor och behöll de sex. Den första natten var det 12 stycken onöss i fällorna. Den andra var det åter 12 stycken, och den tredje åter 12 stycken. Men derefter aftog det med fångsten så att endast 5 a 6 stycken var natten, och slutligen efter tre veckor, kom det icke fler, men då

hade jag fångat 64 stycken möss. Katt hade jag ingen  
då, ty den jag haft var gammal, så de stora rättarna flö-  
go på katten och sårade honom och han var oförmögen  
att taga dem. Jag måste ju därför skjuta katten, men  
snart togo de stora rättarna överhand och icko alenast  
fördärade sädesladornas innehåll, utan även en del ga-  
ms-virke av sågade och tillyxade plankor, stockar, m.  
m. genom att lygga sina bso ibland dem och dermed vöta  
och ruttana fördärade för stora kostnader. Dessa sto-  
re rättor hann jag aldrig utrota, hur många jag än  
fångade sköt eller skaffade katter. Dessa rättor bodde  
i jorden under lagärs-husen. Visserligen var det en li-  
ten duktig vessla som ärligen höll dem något i schack,  
men så tog också katten och åt upp vesslan 2 år å rad,  
när sista sädes-laget tröskades. Som jag hade  
många järn i elden, heter det ju att något brännes,  
jag hade ju ej tid att stå på logen och tröska, tillsammans  
med en annan tröskeman, såsom innan jag var vagnmakare,

utan legde ett par murare att tröska för 50 öre om dag-  
en och födan. Men så skulle de endast tröska vid dags-  
ljus. Detta ackord vore de glada för, ty annars vore de ju  
arbetslösa när mureriet slutade om efterhösten.

Läkare hade ju rådt mig att icke arbeta på vagn-  
makarierverkstaden, för dammens skull, varför jag sök-  
te att köpa mer jord, men efter flera föfänga försök be-  
slöt jag att antingen sälja eller arrendera bort, och resa till  
Amerika. Lade stopp till alla mina kunder och endast gav  
mig till att lära engelska språket, den hel vintern. Endast  
under den tiden, var det en som nödgade mig att göra ett  
lyul. Jag hade fått brev från en skolkamrat i Amerika,  
att jag var beredd plats på byggandet av en ånggarnvrid  
kanadensiska gränsen i Minnesota där det var något som  
hette Chipewyan-falls. Men fram på vårsidan 1893 blev  
det sex månaders emigrantförbud i Amerika. Ingen eu-  
rope fick landstiga, troligen på grund därav, att allt det  
uslaste slagg och förkrytare från Europa skickades dit.

Under tiden blev jag sjuk, men ut på efterhösten gick  
den amerikafelberm ut mig och jag tog i med mitt vanliga  
arbete igen, gick på auktioner och på landsbyggen och köp-  
te gagns-virke. En wagnmakare från Liattarps socken  
nedsatte sig i Höganäs, men efter kort tid flyttade han åter,  
Min Far ville inte heller att jag skulle resa till Amerika.  
Jag var ju enda sonen. Jag försökte åter köpa oner jord;  
och hade gjort avtal, men de vill ha 8 dagars betänketid,  
och "lovade" sig. Större ägendomar på 60 tunnland er-  
bjöds onig, men då skulle jag skilja mig vid det jag hade,  
och till slut sålde jag hade, till en onisstänksam mu-  
rare. Nu var jag den ende som hade hemman, som inte  
bytt om ägare, i hela äldermanslaget, utom en (Ter Ingels-  
son). Alla de andra hade sålt till söner eller andra.  
En murare hade köpt ett av mina naboställe, och vi  
överenskom, att midt i rågången oss emellan, gräva en  
brunn till gemensamt bruk. Jag skulle utföra arbetet,  
och han skulle betala till mig femton kronor. Två stycken

"vatten-visare", utpekade just det ställe der vi önskade gräsa, att der var korsvädra och mycket vatten. Jag grävde ner min abbor och sprängde i sandsten med dynamit. En annan av mina nabor kunde med sådant, och jag blev en gång beordrat att gå ner till honom med dynamit, stubin och stekor, sen han borrat färdigt. Jag såg på då han laddat, att han skar för kort stubin, men jag for på stegen så han tände, och i det samma sprang han också på stegen, som derast gick sönder, att ett par stegspolar brast, så vi hamnade båda på botten, men opp igen och lyckades kravla oss opp, så vi hängde över brunnshanten, när skottet small, och kastade opp ett regn, stenskrävor och sand som föll över oss, men det blev aldrig stora stycken, i sandstensskott. Men när jag stensatte brunnen, var jag ensam och begagnade den der liggande rågångs-stenmuren. Jag hade hunnit ifrån botten halv-vägs uppåt då jag skulle asa en stor sten och lägga ner.

Men han ville åsa eller glida för fort, och jag stod på plankan som låg tvärs över brunnen, och motade stenen med händerna, men stenen kom emot mig och vardt mig övermäktig och gled tum för tum emot mig, och jag höll emot av alla krafter och vågade inte släppa, ty då fölle han genast över mig. Jag visste inte annat råd än försökt hoppa urdan, men insåg att det vore en säker död, och nu han jag inte längre. I det kom av förskräckelsen, ty nu måste jag släppa. Men i det samma kom min gamle nabo Nils Jönsson, "hugger" en järnstång och sätter den i ord ett raskt tag framför stenen. Nu kom du, såsom utsänd av vår Herre, sade jag, ty nu kunde jag ej hålla längre, och hade jag släppt så hade jag krossats. Ja jag såg, men du får ej ta så stora stenar. Men jag påvisade att det lyckats mig att lägga ännu större. Jag fick brunnen färdig, med ekebjälkar plank och bunnlock, men der flets aldrig en dropp vatten, ty kolgruvan går der inunder. Och aldrig

fick jag något av murare Olsson för arbetet. Men brummen kunde vara bra att leda dit dränerings-rören. Men cirka 50 meter från denna brummen, grävde jag i ett dike, der en videbuske växte, endast tre alnar mer och der blev den härligaste vattentillgång som aldrig tröt. Jag gjorde en stor bräd-tunna och satte ned der och vattnade literaturen. Der hade ingen "vattenmättnet" visat mig. Lorr förut nämnts om den onöjslänksamme muraren som jag sålde hemmanet till, och ex. anföras på hans oförståndiga onöjslänksamhet. Han gav mig en reverb på 2000 kronor, som han skulle efter några månader betala. Men han ville att jag skulle först skicka papperet gitteradt till honom innan han betalte något. Men jag menade att jag ej ville gittera det jag ej fått. På sådant sätt måste jag skicka papperet till en av mina kusiner, som skulle genast tvärs över bordet räkna fram gittot så fort han lade opp pengarna. Jag kände till hans onöjslänksamhet. Men dörr var han, Svensson hette



han och varje söndag kom han med hustrun med sig och ville pruta sig till något lösöre i och med hemmanet, och lyckades också 2 gånger att få något, men den tredje gången ville han ha bägge mina gete svin, då han förut fått det ena. Men då blev jag rasande, slog näven i bordet och lovade att köra dem ut, med deras präjeri. Men då gick han in på mina villkor om priset och vittne kom till städes så att jag fick skriva några rader, men han betrodde inte någon annan än länsmannen till att skriva köpet. Jag skulle ju bo der till 1:de oktober och så råk på så stort stycke som vanligt, men jag tog noga vittne på allting både den jag legde till jordskötseln och hur mycket råg och beskaffenheten derav. Likväl skulle han vilja krångla, men jag hänvisade gack till de och de, som kunna vittna. Jag måste således hålla auktionen på allt lösöre, så när som en järnvägs-vagnslast av flyttsaker. Jag hade åtskilliga gånger varit oppe i Småland hos mina svärföräldrar. Jag hade ju gift mig med en Småländsk bet-

sköterska 1896. Jag var och skulle köpa en egendom, och  
försäkerhets-skuld så löste jag ut gravationsbevis på  
förhand över de ställen jag spekulerade på att köpa.  
Den dagen jag hade auktion på lösörret, blev det sådant  
oväder med storm och hagel, så att folket kunde inte vara  
ute, och jag hade kredt ut lösörret på ett halvt tunnland,  
mitt gagns-virke och övrigt. Men roparen endast nämde  
en liten summa i utrop och det första bud så slog han bort  
det. På det viset förlorade jag säkerligen sju eller åttahund-  
ra kronor. Dagen efter auktionen, då folk skulle avhän-  
ta sina inrop, blev en verklig marknad. De köpte och  
sålde, ty det varit så billigt, att många fingo flerdubbel  
betalt för det de köpt. Såsom exempel. hade jag 2 vagnar  
så godt som nya, en fjädervagn och en arbetsvagn, var-  
dera i värde om 150 kronor, måste jag lägga bort fjäder-  
vagnen för 14 kronor och arbetsvagnen för 10 kronor. Jag  
kunde ju ej få plats till allt på en järnvägsvagn, och dess-  
utom skulle jag ha vagnar och yttre redskap, der jag köpt

i Småland. Hövelbänkar som kostat 30 kronor, slogs bort för 10 kronor. Nåja så gällde det att packa allt i läder och lärar, och skaffa allt på tåget på en viss dag. Jag påtvingade en hop bönder av kringboende gods vännar att köra till Högnäs "övre" järnvägs-station, dagen innan vi skulle resa. Det sista arbete jag måste utföra i Skåne, var att sätta stålörret i halsen på Häkanstorp's tjur, som fått krum sjukan. Tyra och gumman måste hålla honom och hade han inte haft stark länk och tjuderpäl så hade han förderwat oss, men han blev bra. Detta var dagen innan vi skulle resa, och jag minns hur den gamla Häkanstorp-moran kom ut på åkern, när Jaran var överstånden, och bjöd oss in på kaffe, men av naboarne, som kommit oss till hjälp, ville ej gå in. Då nödgade hon honom flera gånger, men allt så nekade han. Till slut var det gumman förargad och utbrast: "Nå så la blai då". Han hette Nils Gudmundsson på Tornana. Öret måste jag lämna till G av mina naboar som skulle ha var hälften del i det.

Då jag köpte röret var det ingen i mejderna som hade sådant, var förre genast dessa 2 nabosar, som vill ha del i det med vilkor att det skulle kvarbeta hos mig och jag fick använda det även på andras kreatur. Om lördagen veckan innan vi reste hade jag varit och hemtat tre tusen kronor i Kullens sparbank, men som jag kom så nära banktidens slut och ej hade sagt ifrån förut, så svarades att jag kunde få om jag var belåten med att ta emot sådana pengar som der fanns, och det lovade jag. Jag fick då 1200 kronor i silver, trehundra i guld och resten i sedlar. Stängt var i Skånes Enskilda bank, midt emot, annars kunde jag kanske kunnat väila, men nu fick jag båda karafflikorna fulla av silverpengarne. Guldpengarne kunde jag ha i börsen och sedlarna i plånboken. Jag kom ut och gick in till en handlande och fick bytt ut trehundra kronor. Då kom Lars Johansson, en bonde i Wäsby, och jag fick åka på hans arbetsvagn med åkebräda tvärs över. Jag hoppade upp på åkebrädan, och när jag satt mig

öppnade jag på locket över rockfickorna. Nej se på "jävlar-  
na", jag får visst röva dig", och därmed grep han mig tvärt  
om livet, men jag sade att om inte han körde vackert, så  
ville jag inte åka med honom. Han bara skämtade men  
jag fick ju åka ett långt stycke. Sen fick jag gå och hål-  
la under botten på fickorna, för inte tyngden skulle töja  
ner fodret eller brista. Sedan den dagen har inte mina fickor  
besvärats av för många silverpengar. Veckan derpå hade  
jag gått till Höganäs Övre station och requirerat en "finke-  
vagn". En av tjänstemännen, som hette Stockenström,  
förklarade, att kunde jag själv göra, och jag gick till  
telegrafkontoret och telegraferade och då jag kom igen  
så var den snälle stationsinspektoren Pettersson hinne  
då jag anmälde att jag telegraferat efter, och blivit lov-  
vad en vagn. Hur kommer det sig, att vi har telegra-  
ferat? Jo, hr Stockenström förklarade att det borde jag  
själv göra. Du, sade han till Stockenström, vet ju att  
det är vår skyldighet att vi telegrafera efter vagn, det är

ju således stort fel. Men jag fick ingen ersättning,  
telegrammet kostade nog ett par kronor. Då jag  
gick ifrån stationen, gick jag om Flönings och där trä-  
ffade jag en snickare vid gruvan, som var gift med  
en näst-cusin till mig och som ville övertala mig  
att taga emot anbudet från verkmästaren att inträda  
vid bolaget som snickare, och när jag gick om igen  
igenom Fleglinge gården, så kom ladufogden Bengt-  
son ut och kallade på mig, och ville åter igen överta-  
la mig att övertaga hans plats, och jag kunde ju  
sälja den ägendomen jag hade köpt i Lorråland.  
Men jag svarade att jag dugde inte att sköta hans pla-  
ts, men han menade att han skulle bistå mig, ty  
han skulle ändå bli boende på gården. Men jag för-  
svarade mig med att det kunde inte ändras. Sedan  
vi lasset alla våra grejer på vagnarne och fått inpac-  
kat allt i godsfinnan, så var det ingen lös, utan jag  
måste istad och köpa 2 stycken grovaste hänglåsar

som kunde anskaffas. Som förut nämnts, hade jag varit i Småland flera gånger och derunder skolat köpt hemman, och alla hemman voro till salu och för mig att tycka så voro de ganska billiga i pris. De två dyraste d. v. s. Högsta köpsumma var 15 a 16 tusen kronor. Men så stora ville jag ju inte ha. Alla andra voro derunder i pris, dock proportionsvis voro egentligen de största billigast. Det var rätt så besvärligt att resa, för Skåne-Smålandsbanan var inte färdig mer än till Strömsnäs bruk, och hade man inte skrivit förut, så fick man lega skjuts ifrån Strömsnäs till Tjåla, men hade jag förut skrivit, kunde skjuts från Tjåla anötas i Strömsnäs. Men om igen emot Höganäs var mycket sämre. Då snäste man klochan ett om natten resa med häst-skjuts från Tjåla, för att vara i Strömsnäs klochan halv-fem på morgonen. När man så kom till Markaryd klochan ett, så var der fyra timmar till nästa tåg till Åstorp och  $3\frac{1}{2}$  derifrån till Kiattarp och

Höganäs klockan 10 på qvällen. Sedan fick man gå eller  
lega skjuts hem till Väsby, så dygnet gick nära åt.  
Bland andra hemmansaffärer som voro på förslag, så  
var det en som jag överens med om priset, men hade jag  
ej ändå såldt i Skåne. Men jag sålde och reste dropp,  
och vi voro överens om priset tillsammans med ett  
par hästar, som jag var ute och provkörde. Han hette  
August Magnusson, Jula Yttregård. I fyra vittnes per-  
soners närvaro gjordes opp affären, men efter en  
stund förklarade Magnusson att den bästa hästen, vil-  
le han taga tillbaka, samt en del stora björkar på  
den vackraste kullen vid gården, men vittnena  
förklarade med en annan att vi slagit ihop med löf-  
te att köpebrevet skulle derpå skrivas. Magnusson  
föregav sig vilja vänta till dagen efter, för han hade  
köpt kvarnagården ihop med en annan och jag skul-  
le komma till honom dagen efter. Jag gick hem till  
mina Svär Föräldrar, sov den natten intet, men efter



noggrann granskning, så syntes ej något skogsälfte på den karta som han utgav, varföre jag gick en gen-  
väg och kom aldrig till honom, och reste hem igen.  
Men jag fick brev från min Svärfar att en man i Horn  
låg eller visstades vid Djunga Brunn, för han hade ont  
i häften och "hoppade" på krycka. Han ville sälja sitt  
hemman i Horn, för alla hans pojkar voro ute i städer  
och i Amerika, och hustrun sjuk, samt tjänare till allt.  
Jag reste åter där upp, men genom fälttolkning av bre-  
vet, kom jag till orkestället först, och då ville de ha  
reda på vad en främling kunde ha för ärende till Pro-  
dinderas orke, så svarade jag, att jag sport att han ville  
sälja sin ägendom. Men det skulle jag aldrig ha  
sagt, och en infödd Smålänning, hade naturligtvis al-  
drig talt om sitt ärende, ty det blev en uppståndelse  
i byn, och det svarades genast, att sälja hemmanet det  
ville de också och att deras hemman voro ofantligt  
mycket bättre än Prodins. Men som mannen ej var

hemman, så kunde ju, hustrun och en son, ej sälja,  
och jag hade mött ovetande ägaren, en af föra ned  
en gammal gullebe och säckar, som skulle till kvarn  
och komma han ej igen den dagen, varföre de präjade  
mig att se på ägorna något, samt lova att komma dit  
dagen efter. Jag gick så till Svärföräldrarne över natten.  
Dagen efter följde min Svärfar med mig till Olsson  
hette han, och hade Svärfar varit hans "Uväng" i forna  
dar. Vi kommo dit, gulleben var kommen hem om går-  
dagen och i dag var han häftigt anlagd för att sälja,  
men 9,500 kronor bort, d. v. s. utom något lössör, var det  
yttersta pris. Jag bjöd honom i det närmaste 5,000 kro-  
nor, men han nedsatte till 8,500 kronor. Som jag ej ty-  
kte det var lönt att spekulera på mer än ett hemman  
så gick jag ej in till Rodin, utan till min sväger  
Alfred Petersen Elinge. Om natten sov jag intet,  
men lovade att resa hem och hellre köpa hem-  
man i Landskrona-trakten, der ett hemman jag

visste om, var till salu. Jag gick då i förbigående  
in till Prodm. Der var hans svägers och skulle hjäl-  
pa till att låsa hö, men när han fick höra om hem-  
manshandel, så satte han hötjunnan vid väggen och  
sade till honom, här blir intet hö åkt in i da, till Me, här blir  
intet hö åkt in i da, och upprepade detta om och om igen,  
så jag trodde gubben var galen. Vi skulle in och ha kaff-  
et. Det tusen 500 kronor var hans sista pris, men jag  
bjöds, då jag hade fått i dörren klinkan för att gå, 4000 kro-  
nor så får det gå. Då förman han att han blev av  
med mig om han ej var resolut. Han framträdde  
då och prejade på femti kronor till det jag bjöd.  
Det tyckte jag ej spelade stor roll, varför jag slog  
i hand med honom och det blev som hans svägers  
Karl Erik sagt, det blev inget hö åkt in den dagen.  
Såast hörde vi med gästgivarens skjuts i Hamne-  
da, till en nämndeman Lars Johan Gunnarsson i  
Bokmård för att få skrivit köpekontrakt. Då

skulle vi höra igenom något som hette "Böre beacké"  
och in i Bohmans by, och kände jag tydligen igen,  
först det stora ödsliga fjältet som tillhör staten, och  
de gårdar vi kommo igenom kände jag igen. Jag  
hade drömt om natten innan jag reste hemifrån  
om dessa fjält och gårdar, som jag aldrig förut någ-  
onsin sett. Jag tog det för ett godt tecken, att jag kän-  
de igen gårdarne, så som bevis på att jag var på  
rätt väg och att skulle gå bra, som det också gick.  
Varmt var det, och nämnde mannen som vi rådde  
Emma, satte sig i salen och skrev och Rodin var  
in der och skulle uppgiva vilkoren. Jag gick ut i  
trädgåren, ty jag tänkte, att skriva de något som vi  
varit överens om så skriver jag under, men skriva  
de sådant som jag ej varit överens med Rodin om, så  
och något jag iftycker om, skriver jag naturligtvis inte  
under. Men när det var färdigt och jag läste igenom  
så var intet hinder och jag skrev under. Jag gick till

min Sväger i Elinge den natten, ty dagen efter skulle vi göra förteckning över det lösöre som skulle medfölja i hemmansköpet. Men närboarne pressade för jämnan och gamle Olsson från det första stället ovanför, kom och menade att jag skulle köpa hans hemman, men jag hade ju nog med ett, men svarade dock, att om han ville sälja för taxerings-värdet, som jag köpt detta, så skulle jag köpa även hans, som hade lika taxerings-värde med det jag köpt, men det ville han ju inte. "Ja ha", sade Rodin, "du ska få se Olsson komma nog igen", och verkligen kom han igen, men han ville ifrå om till närmelse-vis taxerings-värdet. Således hade jag råkat fast, och min fyra dars returkyljett dögde inte mer utan jag måste ligga på rummarna snart mitt eget ställe. Jag hade vid avresan hemifrån Thåne, ett tusen kronor i fickan, men vid närmare eftertanke, fruktade jag att ha så många pengar på mig, varför jag gick in till

en handlande som hette Rydström i Höganäs Ryd,  
och lönade honom åtta hundra kronor. Jag ville haft  
kvitto, men det ville han inte ge. Jag lönade ändå  
pengarna till honom ty jag visste han var en ärlig  
man och fick också pengarna igen när jag kom hem.  
Jag lovade Rodin att jag skulle skicka ett par hundra  
kronor i handpenningar så fort jag kom hem, som jag också  
skickade. Om natten då jag logerade i kömmaren  
blev det ösregn och stark bläst. Jag skulle gå klock-  
an ett om natten, till Strömstens, varifrån tåget gick  
klockan fem på morgonen. Rodin med sin hustru som  
när jag kom in till dem i storstugan om natten. Jag  
måste vidröra honom på handen innan han vakna-  
de med förskräckt utrop aj, aj. Men sen han fick  
klart för sig vem det var, så sade han: det är omöj-  
ligt att du kan gå i sådant väder, när han hörde  
hur det "skvalade" av taket och bläste. Jag gick, men  
när jag kom till Traryd (i den tiden Traheryd) och ett par

hundra meter från ett hus högra sidan landsvägen  
kommer ut en gammal fru och gick på samma håll  
som jag. Hon gick en liten bit, men så stannade hon  
och inväntade mig. Vi hälsade "go mornen", men hon inledde  
genast samtal om att hon var så glad att få bra säll-  
skap fram till stationen, ty nu sedan den nye lands-  
vägen gick alldeles ut med ån, så tänkte hon alltid  
att onda människor kunde överfalla och röva folk,  
samt kasta dem i ån. Jag menade hur hon vågade  
att anförtro sig åt mig, vi hade ju aldrig sett varandra  
före, men hon påstod att hon kunde genast märka att  
jag ingav förtroende. Hon berättade att hon var gästgivar-  
fru i det huset där hon kom ut, men nu var gästgiveri-  
et flyttat, o.s.v. allt under det vi strävade emot blåst och  
regn, med paraplyerna hållna nästan rakt framför  
oss. Vi kommo fram i tide och klockan 10 på kvällen  
var jag hemma i Höganäs. På det sista lasset hac-  
kade vi in kaffe kappar och kaffe pittel, som vi bjudit

skjutsbönderna på kaffe med, samt gingo ut att ta  
avsked av alla rummen i böningshuset och i uthusen,  
samt togs vår lille son John med oss och gingo till  
Master Pijersti att logera den natten över. Så reste  
vi ifrån vårt gamla ställe, dit vi gingo dagen efter, ty  
Nils Jönsson näste nabo N: 12 Wäsby skulle skjutas oss  
till stationen klockan fyra om morgonen, ty combinerad  
biljett skall lösas en halv timme före tågs avgång,  
och så skulle vi ju väcka oss om natten. Far och ta far  
väl av honom, men hade förut legat sjuk. När han  
hörde varom fråga var, så ville han följa med,  
(Han hade en gång förut varit med mig i Småland)  
om vi kunde vänta i några minuter. Vi väntade,  
och en förtrogen fick honom hans hus och lovade att  
sända hans lörore vid anfordran. Men tåget bar  
sig bättre emot Småland än derifrån, så vi kunde kom-  
ma till Strömsnäs vid 1/2 tiden om middagen. Men  
så skulle vi åka på gruståget från Strömsnäs till

del bet-  
t, men  
uden  
iget gör  
agn  
ansagt  
an  
n till  
på  
kun-  
var  
trötta  
nd vä-  
ot Skä-  
ge vi  
sätt  
gick  
n gå,



han blir nog ledsen när inte vi äro med. Vi lät honom fortsätta ett par hundra meter, men han fortsatte utan att bekymra sig om oss, så att till slut måste någon springa fäst och återböda honom. Han har också blivit bosatt i Strömsnäs just på det hållet som han gick då. Samma dag vi kommo till Horn, var det marknad i Vöttja, och alla människor i byn voro ju till marknad, men Rodin och hans hus voro hemma, men afarna hade han såldt dagen innan, ändå jag hade gjort förbehåll och bjudit honom femton kronor mer än han var fört för dem. De hade eldat i den gamla Oscar den förestes kakelugnen och blänkt de svarvade kakelugnsträbenen, så att värmen surrade om öronen på oss. De två närmaste naboarne voro komna från Vöttja, då vi anmodade dem om att köra till stationen efter några nödvändiga saker och det gjorde de, ty det var en gammal sedvänja att hjälpa till by, nyinflyttande bönder. Vi hade en stor säck med

färdigbakat grovbröd, mjöl, potatis, fläsk och diverse  
matvaror med oss. En stark pige kade Rodin, den  
na bar upp fyra skäppor rågmjöl på loftet. En dräng-  
pojke hjälpte till att bära kaker. Bägge fingo var sin  
femtiöring "drickspengar". Men dagen efter skulle jag  
ju lossa vagnen och min sväger, från Tlinge, kom  
då och körde ett par lass, utan att vi skickat bud, ty  
han visste förut vilken dag vi skulle komma. Om  
morgonen när han kom och jag och en naboskjuts  
var med, så hade jag glömt nyckeln till de stora  
hänglåsarna på järnvägsvagnen, och tre kilometer var  
lång väg, men som jag redan hört att en "Smälänning  
är aldrig rädlös", så ville jag Skåning, inte vara sämre.  
Ligen av de infödde visste annat råd, än att löpa hem  
efter en av nycklarna, men jag redade upp svårigha-  
terna på ungefär 2 minuter, till de inföddes överrask-  
ning. Jag var ofantligt rädd under hela tågresan  
ty jag kom att tänka på att jag i en låda lagt en paket

fosfor-tändstickor, som voro ju så lätt-antändliga, att bara en bundt fölle i golvet, från ett bord, eller skänk, så tog den eld. Om nu genom skakningen, en sådan paket på 100 bundlar toge eld, så icke ålenastonitt lös-öre bleve förlorat, ty det kom ur brandstodens ansvar, när det flyttades, men till-ika järnvägs-vagnen, hade jag väl fått betala. Att öppna vagnen under resan var det dels inte tid till, och dels visste jag lådan vara oåtkomlig. Men stickorna fattade inte eld. När vi så fått alla grejerna hunkörda och instuvade, så hade vi haft med oss, en färdig gödkalvs-stek, i en låda, så att vi kunde bjuda på någon förtäring och det blev ett livligt ardbyte om föregående dags marknads-äventyr. Den ena malogvinnan kom med gröt och den andra med bakelser. Min svägerska och min svärmor kommo med "sötost" och då blev det ju större kalas. Det första arbete jag måste göra, var en ny dörrnyckel till förstugu-ytterdörren. Der hade inte varit någon

nyckel på över 10 år, sen trädgårdsmästaren Hellström  
reste till Amerika och tog nyckeln med sig. Han hade  
ju ägt denna ägendomen, som han köpt för 9000 kronor  
av Rodin och endast betalt fem tusen. Så lagsökte Rodin  
Hellström efter tre år, på ianteckningen och då måste han  
lata Rodin återköpa hemmanet för de 4000 kronorna, d. v.  
s. taxeringsvärdet, men i förargelse skänkte han bort en  
väg i "övärdeliga tider", tvärt igenom ägorna för 40 kro-  
nor och tog dörrnyckeln med sig. Som det nu var dubb-  
la plankdörrar så fordrades en riktig lyxnnyckel. Jag  
hade väl ej förgäves varit handverkare i nära tiogtals  
år. Men denne trädgårds-mästare Hellström hade gjort  
många förbättringar. Här fanns 79 stycken frukt-träd,  
och en massa bärbuskar av många konstiga slag.  
T. ex. I flera år, innan mjöldaggen kom, var ett par hek-  
toliter krusbär årligen. Rosenbuskar och sällsynta  
träd, och det påstods att frukt-träden voro tyska och  
att Rodin efter trädgårdsmästarens avresa, såldt fruktträd

till alla naborna under de 10 år han haft det innan  
jag kom. Men åtminstone 30 stycken 10 centimeter tjocka  
frukträd hava gått bort genom kräfta. Ehuru Rodin  
försäkrade, när jag skulle köpa hemmanet, att allt vad  
han sade var sant, så ljög han likväl, då han försäkra-  
de att de två torparne på ägorna, icke hade alls någon  
kontrakt eller rättigheter. Men när jag senare fick  
se deras kontrakter, så var det icke alena kontrakt, utan  
lifstids-kontrakter. Men de voro nog rädda att visa dem.  
Den ene "Pigga Salomon", förklarade att han inte hade nå-  
got kontrakt, men jag försäkrade att jag ej ämnade,  
varken förstöra deras kontrakt eller driva dem ut, och  
de fingo påkalla vittne medan jag såg på kontraktet.  
Hans hustru bekände att de hade kontrakt, men Salomon  
ville inbilla mig att han väl hade kontrakt, men att det  
läge i Ljungby hos en länsmann Theorin. Men hans hustru  
<sup>sagde</sup> att det var hemma och tog fram det utan vittnen, och det  
var ställt på lifstiden. Salomon frågade då, för han

kunde inte läsa varken skrivet eller tecknings-tryck.  
Det är väl bara på lifstiden? Jag svarade att var väl till-  
räckligt, men han var missbelåten, för att inte det varade  
i hans barns lifstid också. Den andre torparen "Nisse på  
Backen" visade sitt kontrakt utan misstänksamhet. Det  
var på en annans lifstid, en käring som kallades "Ryda-  
kärningen" Hon och hennes tre söner bodde i en annan by som  
hetta Öje. Der lurade mig Rodin som själv skrivit con-  
trakterna på ett annat sätt. Der stod verkligen att de  
fingo ta opp torv nerom planen, men Rodin inbillade  
mig att det var nerom min plan, nere vid sjön, der vi  
spälvor brukade ta opp torv. Men han köpte huset av Nisse  
på Backen och tog opp torv, utan hus, vid sjön. Innan  
jag visste ordet av, så kom Rodin med en yxa i handen  
från torvmossen vid sjön och berättade att han nu  
varit och röjt opp bredestplats för sin torv. Men efter 2  
år dog Ryda-kärningen och kontraktet tog således slut.  
Jag återfordrade det och Rodin ville ha ett nytt, men jag

svarade att jingse vi se. Jag såg då att han aldrig haft någon rätt att ha upp torn, annat än ner om den arrenderade planen och der har alltid stått vatten och kunde ej tas torn, men det visste gubben när han skrev kontraktet. Jag var förargad för han lurat mig, så han fick heller aldrig någon kontrakt mer, men bodde kvar <sup>mot</sup> 10 kronor årligen för 2 tunnland åker och bra trädgård med många stora fruktträd, tills hans hustru dog 1914 och han flyttade till sin son i Malmsö. Vid hemmansköpet hade jag inte vett på att geja mig till mer än ett lass hö och ett lass halv, till värfoder. Rågsådd hade jag betalt Rodin för och kreatur hade jag ju inga. Först lögde jag min sväger Alfred på Backarne att plöja upp en del om efterhösten och så lögde jag först 2 soldater, Eklöv och Lögren att dika, men som jag ännu ej peplat smålänningarnes djuphet, så gav jag dem accord, och det tycktes de vara belåtna med, men de begynte inte arbeta förr än klockan 10 a 11 på dagen. Jag själv delade också. Rodin hade bott här i 30 år och nu

erkände han att det intet dikats något på över 20 års tid.  
Jag begynte arbetet klockan sex om morgonen, till klockan  
sex om kvällen, med en timmes frid dag och förtjena-  
de fyra kronor efter samma accord räknat som de hade.  
Men dessa soldaterna bara klagade att få påsket, ty de kun-  
de inte förtjena mer än 2 kronor. Jag påvisade mitt arbete  
och ville därför ej öka. Då fortsatte de visserligen men för-  
sökte att uppkasta upprensnings-jorden på ridsädd klöver-  
vall. Jag ville då att de skulle kasta jorden emot andra sid-  
an, men det kunde de endast om de finge mer betalt. Jag  
svarade: "kasta var för ni vill, men med ert prejeri,  
kommer ni ingen väg med mig". De gjorde ej fler dags-  
arbete och finge sin betalning. Men så den ene av torparne,  
Nisse På Backen, kom och vill "gropa". Alla de infödde dika  
rätt opp i kanterna liksom torvgravar, men denne Nisse  
tog rättelse, när jag viste honom och gjorde passande bit-  
ning och vi kommo att han arbetade så väl överens med mig  
så godt som dagligen i 2 år och hade han inte varit tvungen



att resa till Amerika med en dotterson så hade han bli-  
vit min arbetare till sin döt. I forna tider efter enskif-  
tet 1854 hade de gamle fäderna försökt att göra mossodling-  
ar men inga aflopps dike ens almsdjupa, varföre de av-  
denn odlade stycken, "tegarne", voro så vattensjuka, att de  
ej sedan besåts. Inalles var det 38 stycken sådana tegar,  
men endast tre av dem hade Rodin brukat något. På de  
övriga voro alla de gamle diken igenfallna, så att man  
endast kunde gissa sig till var de gått fram, genom den rik-  
tiga busk-vegetationen, av videbuskar, björkebuskar  
stora björk-asp och sälgträd som kransade varje tege.  
Min gamle Far gick der och passade kreaturen och må-  
ste hugga genomgång för dem på vissa ställen, och en-  
gång hade han av sig rocken, men kunde varken han ell-  
er vi andre återfinna den oaktat vi företogo riktig "skallgång"  
förr än om 6 veckor, då jag av en tillfällighet återfann  
rocken i en buske. Således har man få en föreställning om  
det tillstånd de mossodlingarne befunno sig i. Röjningsarbete

levere gic nödvändigt, men det var ju så mycket annat som var nödvändigt och det första vilkoret för att kunna bo der, var att det måste skaffas tak på husen, samt repareras på många sätt. Alla taken måste omtäckas och husen förses med "stivor", ty Rodin hade borttagit dem, så att när det blåste från väster, drogs sig lagärshusen mot öster, och när det blåste från öster drogs de sig om igen mot väster. Ett enda gönster var till fähuset, en ruta av tis tums gylkant, men ersatt med en haln vischa. Således var der mycket, med undantag av när dörrarne öppnades. Dessa voro så kallade halv dörrar delade tvärs mitt på. Men de voro lösa i hängslorna så att nedersta dörren rasade på backen och den övre hängde efter, så sågade Rodin av dörren som as och då blev en öppning, vid övre av nära fotsbredd vid överkanten på dörren. Denna öppning hade han dolt med en gödselsäck som spikats på övre trädet. Sådant praktiserade Rodin nästan med alla dörrar i lagärana. Han kunde, d. v. s. han kunde endast spika...

M. 7630.